

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

2. marts 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 424 (Alm. del) af 30. august 2021

Spørgsmål

Vil ministeren udarbejde en beregning af Nye Borgerliges økonomiske forslags effekt på Ginikoefficienten og medianindkomsten for henholdsvis den samlede befolkning og befolkningen i beskæftigelse? Beregningerne bedes fremstillet deskriptivt, så det er muligt at sammenligne effekterne af de økonomiske forslag. (https://nyeborgerlige.dk/politik/planen_for_et_borgerligt_danmark/)

Svar

I besvarelsen indgår de initiativer i Nye Borgerliges *Planen*, som skønnes at have en virkning på de disponible indkomster, afgiftsbetalinger og initiativer målrettet erhvervslivet, der gennem nedvæltning indirekte påvirker de disponible indkomster. Der er som udgangspunkt kun indregnet virkninger af de initiativer, som er tilstrækkeligt beskrevet til, at det har været muligt at foretage en vurdering af de provenu- og fordelingsmæssige konsekvenser, herunder på baggrund af eventuelle antagelser om implementering, jf. gennemgang nedenfor.

Ministeriernes regneprincipper og sædvanlige tilgang til skøn for de fordelingsmæssige konsekvenser tager udgangspunkt i, at der i eksisterende systemer indføres marginale ændringer. Planen indeholder initiativer, der hver især og samlet set, medfører markante ændringer i både skatte- og overførselssystemerne. Det er derfor forbundet med betydelig usikkerhed at skønne over de samlede fordelingsvirkninger.

De opgjorte fordelingsvirkninger bør derfor alene fortolkes som vejledende skøn for de mulige fordelingsmæssige konsekvenser. Det skyldes, at forslagene indebærer betydelige adfærdsændringer, som efter de sædvanlige regneprincipper ikke indregnes. Ligesom der ikke er taget højde for alle samspilseffekter, herunder på tværs af ændringer i personskatterne og initiativerne på overførselsområdet eller mellem de enkelte initiativer på overførselsområdet. De samlede fordelingsmæssige virkninger er således opgjort som summen af de isolerede virkninger.

Det er i opgørelsen af de fordelingsmæssige konsekvenser ikke foretaget en vurdering af den samlede finansiering af planen, herunder om planen samlet set er fuldt finansieret eller bidrager til at forbedre den offentlige saldo. Der tages dermed ikke stilling til, om planen medfører et eventuelt overskud eller underskud, der kan/bør tillægges en eventuel fordelingsmæssig virkning.

Det bemærkes, at planen indeholder initiativer, som allerede er helt eller delvist aftalt. Det omfatter afskaffelse af grøn check for ikkepensionister, *jf. Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi*, og afskaffelse af håndværkerfradraget, der er en del af BoligJobordningen, *jf. Aftale om Finansloven for 2022*. Opgørelsen tager udgangspunkt i en fuld afskaffelse af grøn check inklusive grøn check for ikkepensionister og en fuld afskaffelse af BoligJobordningen inklusive håndværkerfradrag. Desuden er effekter af initiativer vedrørende personskatter opgjort med udgangspunkt i reglerne gældende før ovennævnte aftaler.

De enkelte initiativer er i besvarelsen opdelt i tre kategorier:

- 1) Initiativer, der har direkte virkning på de disponible indkomster
- 2) Initiativer, der vedrører forbrugsafgifter
- 3) Initiativer, der er målrettet erhvervslivet

Initiativer med betydning for det individuelle offentlige forbrug, og som dermed påvirker de udvidede forbrugsmuligheder, er beskrevet i *svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 397 af 10. august 2021*.

Initiativer, der har direkte virkning på de disponible indkomster

De indregnede initiativer med direkte virkning på indkomstforskellene skønnes isoleret set og med meget stor usikkerhed at indebære en samlet stigning i de disponible indkomster på i størrelsesordenen 9 pct. og en stigning i indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med omtrent 3 pct.-point, *jf. tabel 1*.

Virkingen af de enkelte initiativer er opgjort med udgangspunkt i oplysninger om befolkningen på forskellige tidspunkter, hvilket indebærer usikkerhed om den samlede opgjorte virkning for medianindkomsten for hele befolkningen og medianindkomsten for fuldt beskæftigede, som der spørges til.

Medianindkomsten for hele befolkningen svarer til indkomsten mellem 5. indkomstdecil og 6. indkomstdecil. Medianindkomsten blandt fuldt beskæftigede svarer til 70. indkomstpercentil blandt hele befolkningen og indgår i 7. indkomstdecil. Således skønnes det med betydelig usikkerhed, at de indregnede initiativer samlet set vil indebære en stigning i den familieækvivalerede disponible indkomst med ca. 7 pct. for medianindkomsten for hele befolkningen og godt 8 pct. for medianindkomsten blandt fuldt beskæftigede, *jf. det grå område i tabel 1*, hvor også virkingen af de enkelte initiativer for medianindkomsterne kan aflæses.

Tabel 1
Direkte virkning på familieækvivalerede disponible indkomster

Initiativ	Indkomstdecil										Gini	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		I alt
	Pct.										Pct.-point	
Personskatter i alt	7,5	5,5	4,7	6,1	7,2	8,0	8,5	9,1	9,9	15,9	9,7	1,7
Arbejdsmarkedsbidraget fjernes	2,7	2,8	2,9	4,2	5,3	6,0	6,4	6,6	6,6	5,9	5,5	0,6
Ingen skat af de første 90.000 kroner	4,8	2,8	2,0	2,2	2,2	2,1	2,0	1,9	1,7	1,0	1,9	-0,3
Flad skat på 37 pct.	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,7	1,2	2,1	6,4	2,1	1,0
Afskaffelse af BoligJobordningen	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Afskaffelse af jobfradrag	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,0
Lavere aktie- og kapitalindkomstbeskatning	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	2,8	0,4	0,4
<i>Heraf:</i>												
Lavere aktieindkomstskat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	2,3	0,6	0,4
Lavere kapitalindkomstskat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,7	0,2	0,1
Afskaffelse af højt rentefradrag	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	-0,2	-0,4	0,0
Afskaffelse af investorfradrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Ydelser i alt	-14,9	-4,4	-1,3	-1,1	-1,0	-0,9	-0,6	-0,1	0,1	0,2	-1,1	1,0
Ældrechecken hæves med 1.000 kroner om måneden	0,1	0,6	0,9	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1
Ingen modregning af lønindkomst i pensionsydelse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Afskaffelse af indkomstaftapning af børne- og ungeydelsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Afskaffelse af dimittenddagpenge	-0,8	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,1
SU på kandidatdel omlægges til lån	-2,2	-0,8	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,2
Ingen kontanthjælp til udlændinge	-5,7	-1,2	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,3
Ingen SU til udlændinge	-1,8	-0,4	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,1
Inflationsregulering af øvrige overførsler	-3,7	-1,6	-0,8	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,3
Udfasning af efterløn	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Afskaffelse af grøn check	-0,8	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	0,1
Øvrige i alt (indgår ikke i disponibel indkomst)	0,6	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,3
Afskaffelse af arveafgift (bo- og gaveafgift)	0,6	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,3
Afskaffelse af aktiesparekonto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samlet virkning på disponible indkomster	-7,4	1,1	3,4	5,0	6,2	7,1	7,9	9,0	10,0	16,0	8,6	2,7
do. inklusive arveafgift og aktiesparekonto	-6,8	1,4	3,7	5,3	6,7	7,4	8,3	9,5	10,5	16,7	9,0	3,0

Anm.: Der er i opgørelsen set bort fra *modregning af arbejdsindkomst* i fortidspension, da det ikke er muligt at fortolke det samlede initiativ præcist. Der er set bort fra initiativet vedrørende *skattefradrag for børnepasning*, der indebærer et ligningsmæssigt fradrag for arbejdsindkomst. Initiativet skønnes at påvirke ca. 2.500 familier, jf. *Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 33 af 21. oktober 2020*. De fordelingsmæssige konsekvenser afhænger af, i hvilket omfang familierne kan udnytte fradraget fuldt ud. Beregninger af *inflationsregulering af øvrige overførsler* og *afskaffelse af arveafgift* er skaleret pba. tidligere beregninger. *Afskaffelse af aktiesparekonto*, der er en del af initiativet, *lavere indkomstskat og rentebeskatning*, indgår blandt øvrige initiativer i tabel 1, da indkomst fra aktiesparekonto ikke indgår i den normale opgørelse af disponible indkomster, hvilket blandt andet skyldes, at ordningen først blev implementeret i 2019. Virkningerne af *udfasning af efterløn* er baseret på en skematisk beregning, hvor de disponible indkomster reduceres med forskellen på efterskatværdien af fuld efterløn og kontanthjælp for personer, der har været på efterløn i mere end to år. Virkningerne af personskatteændringerne afhænger af beregningsrækkefølgen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af lovmodellen og tidligere svar til Folketinget.

I opgørelsen indgår initiativer, der påvirker ydelsessystemet og indkomstbeskatningen. Herudover indgår initiativer, der vedrører indkomster, som ikke indgår i opgørelsen af de disponible indkomster. Det omfatter *afskaffelse af arveafgift (bo- og gaveafgift)*, som kan opfattes som indkomst og *afskaffelse af aktiesparekonto*, hvor der ikke tidligere har været tilgængelige oplysninger om indkomster.

For nogle af initiativer har det været nødvendigt at lave en konkretisering af forslagene i forbindelse med fordelingsberegningerne.

Personskatteændringerne omfatter en *afskaffelse af arbejdsmarkedsbidraget*, hvor det er lagt til grund, at niveauet for overførslerne fastholdes, så reduktionen af arbejdsmarkedsbidraget ikke medfører øgede overførsler. Endvidere er det lagt til grund, at beløbsgrænser i skattelovgivningen fastholdes. Dermed påvirker afskaffelsen af arbejdsmarkedsbidraget indkomstforskellene opgjort ved Gini-koefficienten. Såfremt overførsler og beløbsgrænser i skattelovgivningen reguleres, som det følger af *Lov om satsreguleringsprocent* og *Personskatteloven*, vil alle indkomstdeciler få samme relative indkomstfremgang, og initiativet vil ingen virkning have på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten.

Med initiativet *ingen skat af de første 90.000 kr.* er det lagt til grund, at det kun omfatter arbejdsindkomst. Det gældende personfradrag på 46.600 kr. (2022-niveau) for personer, der er fyldt 18 år, forudsættes uændret, mens der gives et yderligere fradrag på 43.400 kr. for arbejdsindkomst.

Fordelingsvirkningerne af *flad skat på 37 pct.* er opgjort med udgangspunkt i en afskaffelse af topskatten og en reduktion af bundskattesatsen til 12 pct. Dermed opnås omtrent en gennemsnitlig beskatning på 37 pct. på tværs af landets kommuner. Øvrige elementer i skattesystemet, herunder ligningsmæssige fradrag er forudsat uændret. Afskaffelsen af topskat og nedsættelsen af bundskat har betydning for beskatningen af indkomster, der beskattes på baggrund af personlig indkomst. Det omfatter både overførsler og erhvervsindkomster.

Med initiativet *lavere aktie- og rentebeskatning* indføres en flad skat på aktieindkomst og personlig nettokapitalindkomst på 25 pct. Det er samtidig lagt til grund, at forslaget indebærer en reduktion af rentefradraget fra de nuværende ca. 33 pct. i en gennemsnitskommune (eksklusive kirkeskat) for negativ nettokapitalindkomst under 50.000 kr. pr. person til 25 pct. Reduktionen af rentefradraget indebærer isoleret set et umiddelbart merprovenu og reducerer dermed de disponible indkomster.

De fordelingsmæssige virkninger af *afskaffelse af aktiesparekonto* skal ses i sammenhæng med initiativet vedrørende en reduktion af aktieindkomstskatten til 25 pct. Det er lagt til grund, at personer med aktiesparekonto realiserer deres gevinst fuldt ud, så de nuværende beskatningsgrundlag beskattes med 25 pct. i stedet for 17 pct., der er den gældende lagerbeskatning i ordningen. Det bemærkes, at den effektive skattesats i aktiesparekontoordningen afhænger af, hvor længe aktierne holdes. Der er i fordelingsvirkningerne ikke korrigeret for, at

den effektive beskatning ved lagerbeskatning reelt er højere end den nominelle sats.

fordelingsvirkningerne af *afskaffelse af investorfradrag* følger af *Svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 256 af 27. januar 2021 (alm. del)*.

I overensstemmelse med de sædvanlige reneprincipper er virkningerne af *udfasning af efterløn* baseret på ændringen i den disponible indkomst ved uændret adfærd, dvs. hvor personer på efterløn ikke er i beskæftigelse. Det bemærkes, at en udfasning af efterlønnen skønnes at øge arbejdsudbuddet forholdsvist markant. I det omfang berørte personer i målgruppen kommer i beskæftigelse, vil det have betydning for det endelige udfald af indkomstfordelingen, dvs. indkomstfordelingen efter adfærdsændringer.

De umiddelbare fordelingsvirkninger er baseret på en skematisk beregning, hvor de disponible indkomster reduceres med forskellen på efterskatværdien af fuld efterløn og fuld kontanthjælp for personer, der i dag har været på efterløn i mere end to år. Det skal ses i lyset af, at adgang til efterløn er betinget af medlemskab af a-kasse. For personer, der ikke har været på efterløn i mere end to år, vurderes alternativet derfor at være dagpenge, hvor satsen er på niveau med efterløn. Der er set bort fra eventuelle virkninger på boligstøtte. Det bemærkes, at de fordelingsmæssige konsekvenser af virkningerne af udfasning af efterløn afhænger af den konkrete model.

Opgørelsen af virkningerne af *afskaffelse af arveafgift (bo- og gaveafgift)* er baseret på en skalering på baggrund af tidligere beregninger, *jf. svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 199 af 4. januar 2019 (alm. del)*.

Initiativet vedrørende *inflationsregulering af øvrige overførsler* skønnes at indebære en regulering, så overførslerne vil være ca. 10 pct. lavere i 2035 end med gældende regler. De opgjorte fordelingsvirkninger er skaleret på baggrund af en beregning af 1/4 pct. negativ regulering af indkomstoverførslerne.

De skønnede fordelingsvirkninger af begge initiativer vil skulle konsolideres, såfremt initiativerne vurderes i forbindelse med fremsættelse af lovforslag, eller indgår i konkrete politiske forhandlinger.

Det bemærkes desuden, at en ordning, hvorefter alle udlændinge nægtes ret til offentlige ydelser, alene kan betragtes som hypotetiske, da disse vurderes ikke at kunne gennemføres inden for rammerne af EU-retten og Danmarks internationale forpligtelser, *jf. revideret svar på FIU spørgsmål nr. 390 (alm. del) af 2. juli 2021 og nr. 459 (alm. del) af 28. september 2021*.

Initiativer, der vedrører forbrugsafgifter

Planen indeholder en række initiativer, der ændrer forbrugsafgifterne. Ændrede forbrugsafgifter påvirker ikke befolkningens disponible indkomster direkte, men

påvirker i stedet befolkningens forbrugsmuligheder. Hvis afgiftsændringerne beregningsteknisk betragtes som en ækvivalent ændring i indkomstskatterne, svarer afgiftsnedsættelserne til, at forbrugsmulighederne øges.

I den forbindelse skal man være opmærksom på, at forbrugsafgifter adskiller sig fra indkomstskatter ved, at de ofte er begrundet med et ønske om at skabe en adfærdsendring (og ikke omfordeling). Hertil kommer, at der ikke er høj kvalitetsdata om befolkningens forbrug. De tilgængelige oplysninger om befolkningens betaling af afgifter er generelt behæftet med betydelig usikkerhed.

Tabel 2 viser den ækvivalente virkning af afgiftsændringer på disponibel indkomst, der skønnes øget med godt 3 pct. Afgiftsændringer skønnes at medføre en reduktion i indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten på ca. 0,2 pct.-point

Tabel 2
Virkning af afgiftsændringer opgjort som ækvivalent virkning på disponibel indkomst

Initiativ	Indkomstdecil											Gini
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	I alt	Pct.-point
	<i>Pct.</i>											
Afskaffelse af registreringsafgiften på biler	1,1	1,0	1,0	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	1,5	1,3	1,4	0,1
Nedsættelse af benzinafgiften til EU's minimumssats	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,6	0,0
Nedsættelse af afgift på elektricitet	2,0	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4	0,7	-0,1
Nedsættelse af afgift på øl, vin, spiritus, kaffe, chokolade og is	0,9	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	-0,1
Samlet (ækvivalent virkning)	4,5	3,1	3,0	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2	2,5	3,1	-0,2

Anm.: Ændringer i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponible indkomster.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af lovmodellen, tidligere svar til Folketinget og beregningsforudsætninger, jf. Skatteøkonomisk Redegørelse 2021.

Initiativer, der er målrettet erhvervslivet

Initiativer målrettet erhvervslivet har en indirekte virkning på de disponible indkomster gennem nedvæltning i indkomster. Der er dog ingen virkning på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten, da initiativerne beregningsteknisk antages at blive nedvæltet i indkomsterne i bred forstand og dermed er fordelingsmæssige neutrale.

De indregnede initiativer skønnes at øge de disponible indkomster med ca. 0,1 pct. i alle indkomstdeciler, jf. tabel 3. Det bemærkes, at de fordelingsmæssige virkninger af 10 mia. kr. mindre i erhvervstilskud afhænger af den konkrete udmøntning. I opgørelsen er det lagt til grund, at reduktionen i tilskud fuldt ud nedvælttes i lavere indkomster.

Tabel 3**Virkning af initiativer målrettet erhvervslivet på disponible indkomster ved fuld nedvæltning i indkomster**

Initiativ	Indkomstdecil											Gini	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	I alt		
	Pct.											Pct.- point	
Lavere selskabs- skat	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	0,0
Nedsættelse af FoU-fradrag til 100 pct.	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
10 mia. kr. i mindre erhvervstilskud	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	0,0
Samlet virkning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0

Anm.: Virkningen af 10 mia. kr. i mindre erhvervstilskud afhænger af, hvilke tilskud der fjernes, da det er afgørende for effekten, om tilskuddene fremmer aktivitet, der er mere eller mindre produktiv end den anvendelse af produktionsressourcerne, der alternativt ville finde sted. I beregningerne er det lagt til grund, at reduktionen af tilskud fuldt ud nedvælttes i lavere indkomster.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af lovmodellen og tidligere svar til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister